

HOTĂRÂREA CURȚII
din 25 februarie 2003*

Cauza C-326/00

Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA)
împotriva
Vasileios Ioannidis

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis)

„Securitate socială – Spitalizare a titularului unei pensii cu ocazia
unei șederi într-un alt stat membru decât cel de reședință – Condiții
de rambursare – Articolele 31 și 36 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 –
Articolele 31 și 93 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72”

În cauza C-326/00,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, de
Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis (Grecia) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în
fața acestei instanțe, între

Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA)

și

Vasileios Ioannidis,

unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 31 și 36 din Regulamentul
(CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de
securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, lucrătorii care desfășoară activități
independente și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în
versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul (CEE) nr. 2001/83 al
Consiliului din 2 iunie 1983 (JO L 230, p. 6), astfel cum a fost modificat prin
Regulamentul (CE) nr. 3096/95 al Consiliului din 22 decembrie 1995, (JO L 335, p. 10),
a articolelor 31 și 93 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie
1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71, în versiunea sa
modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin
Regulamentul nr. 3096/95, a articolelor 56 și 59 din Tratatul CE (devenite, după
modificare, articolele 46 CE și 49 CE) și 60 din Tratatul CE (devenit articolul 50 CE),
precum și a articolului 1 din Protocolul adițional la Convenția europeană pentru apărarea
drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

---

* Limba de procedură: greaca.

CURTEA,

constituită din domnul G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, domnii M. Wathelet, R. Schintgen și C. W. A. Timmermans, președinți de cameră, domnii C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola (raportor), P. Jann și V. Skouris, doamnele F. Macken și N. Colneric, domnii S. von Bahr și J. N. Cunha Rodrigues, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA), de domnul D. G. Anastassopoulos, în calitate de agent,

– pentru guvernul elen, de domnii S. Spyropoulos și I. Bakopoulos și doamna I. Galani-Marangoudaki, în calitate de agenți,

– pentru guvernul belgian, de domnul A. Snoecx, în calitate de agent,

– pentru guvernul spaniol, de doamna N. Díaz Abad, în calitate de agent,

– pentru guvernul irlandez, de domnul D. J. O'Hagan, în calitate de agent, asistat de domnul A. M. Collins, BL,

– pentru guvernul austriac, de domnul H. Dossi, în calitate de agent,

– pentru Guvernul Regatului Unit, de doamna R. Magrill, în calitate de agent, asistată de doamna S. Moore, barrister,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna H. Michard și domnul M. Panayotopoulos, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA), reprezentată de domnul D. G. Anastassopoulos, ale guvernului elen, reprezentat de domnii S. Spyropoulos și I. Bakopoulos, ale guvernului spaniol, reprezentat de doamna N. Díaz Abad, ale guvernului irlandez, reprezentat de domnul A. M. Collins, ale Guvernului Țărilor de Jos, reprezentat de doamna H. G. Sevenster, în calitate de agent, ale guvernului finlandez reprezentat de doamna T. Pynnä, în calitate de agent, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de domnul D. Lloyd-Jones, QC, și ale Comisiei,

reprezentată de doamnele H. Michard și M. Patakia, în calitate de agenți, în ședința din 10 septembrie 2002,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 15 octombrie 2002,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 31 ianuarie 2000, primită la Curte la 4 septembrie 2000, Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis a adresat, în temeiul articolului 234 CE, cinci întrebări preliminare privind interpretarea articolelor 31 și 36 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, lucrătorii care desfășoară activități independente și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul (CEE) nr. 2001/83 al Consiliului din 2 iunie 1983 (JO L 230, p. 6), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 3096/95 al Consiliului din 22 decembrie 1995, (JO L 335, p. 10, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”), a articolelor 31 și 93 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3096/95 (denumit în continuare „Regulamentul nr. 574/72”), a articolelor 56 și 59 din Tratatul CE (devenite, după modificare, articolele 46 CE și 49 CE) și 60 din Tratatul CE (devenit articolul 50 CE), precum și a articolului 1 din protocolul adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între domnul Ioannidis și Idryma Koinonikon Asfaliseon (Institutul Grec de Asigurări Sociale, denumit în continuare „IKA”) cu privire la refuzul acestuia din urmă de a acoperi cheltuielile efectuate cu ocazia unei spitalizări a domnului Ioannidis cu ocazia unei șederi în Germania.

Cu privire la cadrul juridic

Dreptul comunitar

3 Articolul 31, intitulat „Șederea titularului și a membrilor familiei sale într-un alt stat decât statul în care își au reședința”, care face parte din secțiunea 5, intitulată „Titularii pensiilor sau indemnizațiilor și membrii familiei lor” din Titlul III Capitolul 1 din Regulamentul 1408/71, prevede:

„Titularul unei pensii sau al unei indemnizații datorate în temeiul legislației unui stat membru sau al unor pensii și rente datorate în temeiul legislației a două sau mai multe state membre, care are dreptul la prestații în natură în temeiul legislației unuia dintre aceste state, precum și membrii familiei sale, care locuiesc pe teritoriul unui alt stat membru decât cel în care își au reședința, beneficiază de:

a) prestații în natură acordate de instituția de la locul de ședere, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, la locul instituției din locul de reședință al titularului;

(...)”

4 Articolul 22 alineatul (1) din regulamentul mai sus menționat, care face parte din Secțiunea 2 intitulată „Lucrătorii salariați sau cei care desfășoară o activitate independentă și membrii familiei lor” a aceluiași capitol, prevede:

„Un lucrător salariat sau care desfășoară o activitate independentă care îndeplinește condițiile impuse de legislația statului competent în privința dreptului la prestații (...) și:

a) a cărui stare necesită imediat prestații pe parcursul șederii pe teritoriul unui alt stat membru

sau

b) (...)

sau

c) care este autorizat de instituția competentă să se deplaseze pe teritoriul unui alt stat membru pentru a primi pe teritoriul acestuia tratamentul adecvat stării sale

are dreptul la:

i) prestații în natură acordate pe seama instituției competente de instituția de la locul de ședere sau de reședință, în conformitate cu legislația aplicată de respectiva instituție, ca și când ar fi asigurat la aceasta; cu toate acestea, perioada în care se furnizează prestațiile este reglementată de legislația statului competent;

(...)”

5. Articolul 22a, intitulat „Reguli specifice pentru anumite categorii de persoane”, din Regulamentul 1408/71 precizează:

„Fără a aduce atingere articolului 2 din prezentul regulament, articolul 22 alineatul (1) literele a) și c) se aplică, de asemenea, persoanelor care sunt resortisanți ai unuia dintre statele membre și care s-au asigurat în temeiul legislației unui stat membru, precum și membrilor de familie ai acestora care locuiesc cu ei. »

6 Articolul 31 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 574/72 prevede:

« 1 Pentru a beneficia de prestații în natură în temeiul articolului 31 din Regulament (nr. 1408/71), titularul unei pensii sau indemnizații este obligat să prezinte instituției din locul de ședere un atestat care să certifice că are dreptul la prestațiile respective. Acest atestat, care este eliberat de instituția din locul de ședere al titularului, dacă este posibil înainte ca el să părăsească teritoriul statului membru de reședință, indică, în special, dacă este cazul, perioada maximă de furnizare a prestațiilor în natură, astfel cum este prevăzută de legislația acestui stat membru. Dacă titularul nu prezintă atestatul mai sus menționat, instituția din locul de ședere se adresează instituției din locul de reședință pentru a o obține.

2 Dispozițiile articolului 17 alineatele (6), (7) și (9) din regulamentul de aplicare sunt aplicabile prin analogie. În acest caz, instituția din locul de reședință al titularului pensiei sau indemnizației este considerată ca fiind instituția competentă.

»

7 În termenii articolului 17 alineatele (6), (7) și (9), din Regulamentul nr. 574/72:

« 6 În cazul spitalizării, instituția de la locul de reședință notifică instituția competentă, în termen de trei zile de la data la care aceasta a luat la cunoștință de spitalizare, cu privire la data internării în spital, durata probabilă a spitalizării, precum și data părăsirii spitalului. Cu toate acestea, notificarea nu este necesară când costurile prestațiilor în natură fac obiectul unei rambursări în sumă forfetară din partea instituției de la locul de reședință.

7 Instituția de la locul de reședință informează în avans instituția competentă cu privire la fiecare decizie privind acordarea prestațiilor în natură a căror costuri probabile sau efective depășesc suma forfetară stabilită și revăzută periodic de către comisia administrativă. Instituția competentă dispune de un termen de cincisprezece zile, din ziua în care sunt trimise aceste informații, pentru a notifica, dacă este cazul, orice opoziție motivată; dacă, la expirarea acestui termen nu s-a ridicat nicio obiecție, instituția de la locul de reședință acordă prestațiile în natură. Dacă aceste prestații trebuie să se acorde în caz de extremă urgență, instituția de la locul de reședință informează imediat instituția competentă cu privire la acestea. Cu toate acestea, notificarea opoziției sale motivate nu este necesară în cazul în care costurile prestațiilor în natură fac obiectul unei rambursări în sumă forfetară din partea instituției de la locul de reședință.

(...)

9. Două sau mai multe state membre sau autoritățile competente ale acestor state membre pot conveni, după primirea avizului Comisiei administrative, asupra unor alte modalități de aplicare.”

8 După cum rezultă din Decizia 94/604/CE nr. 153 a Comisiei administrative a Comunităților Europene pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți din 7

octombrie 1993, privind modelele de formulare necesare pentru aplicarea Regulamentelor nr. 1408/71 și 574/72 (E 001, E 103E 127) (JO 1994, L 244, p. 22), formularul E 111 reprezintă atestatul menționat la articolul 31 alineatul (1) din Regulamentul nr. 574/72. Conform deciziei mai sus menționate, același formular trebuie de asemenea utilizat în situația menționată la articolul 22 alineatul (1) literele a) și i) din Regulamentul nr. 1408/71, în timp ce formularul E 112 este necesar în situația menționată la articolul 22 alineatul (1) literele c) și i), din același regulament.

9 Secțiunea 7 din Titlul III Capitolul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, intitulată „Rambursarea între instituții”, conține articolul 36, care este formulat după cum urmează:

„1 Prestațiile în natură acordate în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol de instituția unui stat membru pe seama instituției unui alt stat membru se rambursează integral.

2 Rambursările menționate la alineatul (1) se stabilesc și se efectuează în conformitate cu procedura prevăzută de regulamentul de aplicare menționat la articolul 98, pe baza prezentării documentelor doveditoare privind cheltuielile efective sau pe bază de plăți forfetare.

În cel din urmă caz, plățile forfetare trebuie să fie de așa natură încât rambursarea să fie cât mai apropiată de cheltuielile efective.

3 Două sau mai multe state membre sau autoritățile competente ale acestor state pot prevedea alte metode de rambursare sau pot renunța la toate rambursările între instituțiile care intră în competența lor. »

10 Articolul 93 din Regulamentul nr. 574/72 prevede:

„1 Suma reală (...) a prestațiilor în natură acordate în temeiul (...) articolului 31 din Regulament (nr. 1408/71) se rambursează de către instituția competentă instituției care a acordat prestațiile respective, așa după cum reiese din contabilitatea acelei din urmă instituții.

2 În cazurile menționate (...) la articolul 31 din Regulament (nr. 1408/71) și în sensul aplicării alineatului (1), instituția de la locul de reședință al membrului de familie sau al titularului pensiei sau indemnizației, după caz, se consideră a fi instituția competentă.

3 Dacă suma reală a prestațiilor menționate la alineatul (1) nu reiese din contabilitatea instituției care le-a acordat, suma care trebuie rambursată se stabilește, în lipsa unui acord încheiat conform alineatului (6), pe baza unei sume forfetare calculate pe baza tuturor referințelor adecvate, obținute din datele existente. Comisia administrativă evaluează bazele ce trebuie folosite pentru calcularea sumelor forfetare și stabilește suma acestora.

(...)

6. Două sau mai multe state membre sau autoritățile competente ale acestor state membre pot conveni, după primirea avizului Comisiei administrative, asupra altor modalități de evaluare a sumelor ce trebuie rambursate, în special pe baza sumelor forfetare.”

11 Articolul 34 din Regulamentul nr. 574/72 prevede:

„1 Dacă formalitățile prevăzute (...) la articolele (...) 31 din regulamentul de aplicare nu au putut fi îndeplinite pe perioada șederii într-un stat membru, altul decât cel competent, cheltuielile pretinse se rambursează, la cererea lucrătorului salariat sau care desfășoară o activitate independentă, de către instituția competentă la valoarea tarifelor de rambursare aplicate de instituția de la locul de ședere.

2 Instituția de la locul de ședere este obligată să furnizeze instituției competente, la cererea acesteia, informațiile necesare pe care aceasta le solicită cu privire la aceste tarife.

Dacă instituția de la locul de ședere și instituția competentă au încheiat un acord conform căruia nu se efectuează nicio rambursare sau se face o rambursare, prin plată forfetară, a prestațiilor acordate, în temeiul (...) articolului 31 din regulament, instituției de la locul de ședere i se solicită, de asemenea, să transfere instituției competente suma care urmează să fie rambursată persoanei în cauză în conformitate cu dispozițiile de la alineatul (1).

3 Dacă sunt implicate cheltuieli majore, instituția competentă poate plăti un avans adecvat persoanei în cauză, imediat ce persoana prezintă instituției menționate cererea de rambursare.

4 Fără a aduce atingere alineatelor (1), (2) și (3), instituția competentă poate efectua rambursarea cheltuielilor suportate la tarifele de rambursare pe care le aplică, dacă este posibil să efectueze o rambursare în conformitate cu aceste tarife, dacă sumele ce urmează să fie rambursate nu depășesc un nivel stabilit de Comisia administrativă și dacă lucrătorul salariat sau care desfășoară o activitate independentă ori titularul pensiei sau indemnizației este de acord cu aplicarea acestei dispoziții. În nici un caz, suma rambursată nu depășește suma cheltuielilor suportate.

5 Dacă legislația statului membru de ședere nu prevede tarife de rambursare, instituția competentă poate efectua rambursarea în termenii prevăzuți la alineatul (4) fără a fi necesar acordul persoanei interesate.”

Dreptul național

12 Decretul nr. 33651/E. 1089 al ministrului muncii din 2 iunie 1956 privind Regulamentul serviciilor spitalicești ale IKA (FEK B 126/3.7.1956), cu modificările ulterioare (denumit în continuare „regulamentul IKA”), conține articolul 3a de unde rezultă în special că, dacă diagnosticul unei boli sau îngrijirile ce trebuie acordate unui asigurat al IKA nu sunt posibile în Grecia, pe motivul lipsei fie a doctorilor de specialitate cerută, fie a mijloacelor științifice adecvate, IKA acoperă toate cheltuielile de stabilire a diagnosticului și de îngrijire suportate de asigurat în străinătate. Rambursarea îngrijirilor spitalicești astfel primite în străinătate se supune unui regim de autorizare prealabilă, care permite IKA să verifice îndeplinirea condițiilor anterior menționate.

13 Ca o excepție, articolul 3a alineatul (4) litera (g) din regulamentul IKA prevede:

„În cazuri excepționale, directorul biroului regional competent are capacitatea, după avizul comisiei sanitare competente, de a autoriza o spitalizare care s-a produs deja în străinătate, în măsura în care autorizația prealabilă a fost imposibil de obținut, fie din cauza faptului că afecțiunea a apărut subit pe perioada unei șederi temporare a asiguratului în străinătate, fie din cauza faptului că un risc grav asupra vieții sale a impus transferul de urgență în străinătate. În astfel de cazuri, comisia medicală de gradul doi emite avizul bazându-se pe date disponibile privind eventualele îngrijiri spitalicești sau tratamente efectuate în Grecia, precum și îngrijirile spitalicești sau tratamentele care s-au efectuat în străinătate.”

Litigiul din acțiunea principală și întrebările preliminare

14 Domnul Ioannidis locuiește în Grecia și este titularul unei pensii pentru limită de vârstă plătită de IKA. Pe perioada unei șederi în Germania, el a fost spitalizat la clinica Universității Tehnice din München din 26 noiembrie până în 2 decembrie 1996 unde i s-a efectuat un cateterism prin introducerea unei sonde cardiace. Din certificatele medicale eliberate cu această ocazie rezultă că această spitalizare a avut loc în regim de urgență, din cauza unor dureri repetate la nivelul toracelui legate de o angină pectorală.

15 La 6 decembrie 1996, domnul Ioannidis a înaintat casei de sănătate a întreprinderii Karstadt, cu sediul în Essen (Germania) (denumită în continuare „casa de sănătate germană”), în calitate de instituție competentă de la locul de ședere, o cerere vizând acoperirea pe seama IKA a cheltuielilor legate de spitalizarea mai sus menționată.

16 Casa de sănătate germană a adresat IKA un formular E 107 pentru a obține de la acesta din urmă, în calitate de instituție competentă, eliberarea unui formular E 112 sau, în lipsa acestuia, confirmarea imposibilității de a elibera un astfel de formular.

17 Fiind informate asupra faptului că un formular E 111 valabil în perioada 16 noiembrie-31 decembrie 1996 îi fusese eliberat domnului Ioannidis de către biroul local competent al IKA la 15 noiembrie 1996, serviciile IKA au solicitat avizul comisiei medicale de gradul doi (denumită în continuare „CSSD”) în ceea ce privește posibilitatea de a autoriza *a posteriori* spitalizarea de care beneficiase partea în cauză.

18 CSSD a dat un aviz negativ pe motiv că afecțiunea de care suferea domnul Ioannidis nu apăruse suficient de subit pe parcursul șederii sale în Germania pentru a justifica o internare imediată și că aceasta ar fi putut fi tratată în mod adecvat în Grecia. CSSD indica, mai ales, faptul că afecțiunea domnului Ioannidis prezenta un caracter cronic, după cum atestau diferite examene medicale efectuate în iunie 1996, că deteriorarea stării de sănătate a acestuia nu fusese subită din moment ce coronografia pe care o efectuase în Grecia la 11 noiembrie 1996 avusese aceleași rezultate ca și cea efectuată cu ocazia spitalizării sale în Germania și, în sfârșit, spitalizarea mai sus menționată fusese programată.

19 Considerând că nu au fost îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 3a alineatul (4) litera (g) din Regulamentul IKA, IKA a decis la 18 aprilie 1997 să nu autorizeze *a posteriori* îngrijirile acordate domnului Ioannidis. De asemenea, IKA a trimis formularul E 107 casei de sănătate germane indicând că nu este în măsură să elibereze formularul E 112 în cazul în speță.

20 Domnul Ioannidis a înaintat o reclamație împotriva acestui refuz de autorizare către comisia administrativă competentă a IKA. El a subliniat în special faptul că scopul șederii sale în Germania era de a-și vizita fiul, care locuiește acolo împreună cu mama sa.

21 Considerând că afecțiunea domnului Ioannidis apăruse subit pe parcursul șederii mai sus menționate și că spitalizarea sa era necesară pentru a evita un risc real asupra vieții sale, comisia mai sus menționată a decis la 14 iulie 1997 că autorizația privind îngrijirile în litigiu trebuia acordată *a posteriori*, conform articolului 3a alineatul (4) litera (g) din Regulamentul IKA și, prin urmare, obligația de a suporta rambursarea revenea IKA.

22 IKA a sesizat Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis cu o acțiune în anulare împotriva acestei decizii afirmând că în speță nu fuseseră întrunite condițiile prevăzute de dispoziția mai sus menționată.

23 În aceste împrejurări, instanța în cauză a hotărât să amâne pronunțarea unei hotărâri și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispoziția de la articolul 3a alineatul (4) litera (g), din Regulamentul privind îngrijirile spitalicești ale IKA (Institutul Grec de Asigurări Sociale), în versiunea în vigoare la momentul spitalizării pârâtului, în măsura în care prevede ca o condiție suplimentară pentru rambursarea de către institut a cheltuielilor pentru o spitalizare care a avut deja loc, pe plan general în unitățile spitalicești situate în străinătate, eliberarea, în cazuri excepționale, cum ar fi cazurile de apariție subită a unei afecțiuni la titularul unei pensii plătite de către institut și care pretinde rambursarea cheltuielilor efectuate pe durata șederii sale provizorii în străinătate sau în cazul transferării sale urgente pentru a evita un risc real asupra vieții sale, a unei autorizații speciale de către directorul biroului regional competent al institutului, după avizul comisiei medicale de gradul doi, este în conformitate cu dispozițiile articolelor 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 și 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 în măsura în care, admitând chiar că aceste dispoziții conferă statelor membre o putere în principiu discreționară abilitându-le, printre altele, cu privire la prestațiile în natură în caz de boală în cadrul unei șederi provizorii pe teritoriul altui stat membru decât cel de reședință a pensionarului, printre care trebuie să se considere că fac

parte și îngrijirile spitalicești, să adopte dispoziții care prevăd ca o condiție suplimentară pentru rambursarea cheltuielilor inerente acestor prestații o autorizație, deși aceasta trebuie acordată *a posteriori*, nu este cu toate acestea foarte clar și indubitabil dacă dispozițiile comunitare mai sus menționate autorizează, de asemenea, statele membre să adopte dispoziții care impun în mod absolut pentru acordarea unei astfel de autorizații îndeplinirea unor condiții de tipul celor prevăzute de dispoziția citată anterior din regulamentul institutului, adică existența unor circumstanțe care implică necesitatea imediată a îngrijirilor spitalicești?

2) Dacă prestarea serviciilor spitalicești oferite în general în instituțiile spitalicești constituie o prestare de servicii în sensul articolului 60 din Tratatul CE, este aceeași dispoziție din regulamentul institutului compatibilă, în ceea ce privește punctele menționate anterior, cu articolele 59 și 60 din tratat, chiar dacă nu este contrară dispozițiilor din regulamentele citate anterior ale Consiliului Comunităților Europene?

3) În cazul unui răspuns negativ la cea de-a doua întrebare, reglementarea instituită de dispoziția în cauză a institutului poate fi justificată pe motive de sănătate publică, în cazul de față asigurarea unui serviciu spitalicesc echilibrat și accesibil tuturor persoanelor care au reședința pe teritoriul grecesc și, în acest sens, intră sub incidența excepțiilor prevăzute la articolul 56 din Tratatul CE?

4) Dacă se admite că dreptul la prestații în natură în caz de boală și corolarul său, cum ar fi dreptul la rambursarea cheltuielilor corespondente, constituie bunuri în sensul articolului 1 din Protocolul adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Paris la 20 martie 1952, dispoziția în cauză din regulamentul institutului, considerată chiar, privind punctele anterior menționate, ca nefiind contrară dispozițiilor mai sus menționate ale regulamentelor comunitare ale Tratatului CE, citate anterior, sau, mai mult, dacă ea ar fi contrară acestor dispoziții, în cazul în care este justificată în temeiul motivelor evocate anterior, este această dispoziție, din aceste puncte de vedere, în conformitate cu dispozițiile de la articolul 1 alineatul (1) din Protocolul adițional?

5) În cazul unui răspuns negativ la a patra întrebare, reglementarea instituită de dispoziția citată anterior din regulamentul institutului poate fi justificată pe motive de interes public legate de protejarea echilibrului financiar al sistemului de securitate socială și, în acest sens, intră sub incidența excepțiilor prevăzute la articolul 1 paragraful al doilea din Protocolul adițional? ”

Cu privire la prima întrebare

24 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere dorește în esență să afle dacă articolele 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și 31 și 93 din Regulamentul 574/72 se opun unei reglementări naționale care subordonează rambursarea, de către instituția de la locul de reședință a titularului unei pensii, a îngrijirilor spitalicești acordate acestuia cu ocazia șederii într-un alt stat membru obținerii *a posteriori* a unei autorizații care nu este acordată decât în cazul în care autorizația prealabilă în mod normal impusă de reglementarea națională mai sus menționată a fost imposibil de obținut din cauza faptului că afecțiunea în cauză a apărut în mod subit cu ocazia șederii mai sus menționate, făcând acordarea îngrijirilor imediat necesară.

Cu privire la relevanța întrebării

25 IKA și mai multe guverne care au depus observații scrise la Curte și-au manifestat îndoiala în ceea ce privește aplicabilitatea articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71 în circumstanțe de fapt similare celor din cauza principală. IKA și guvernul elen au sugerat în special că domnul Ioannidis s-a deplasat în Germania cu intenția de a primi acolo îngrijirile care i-au fost acordate, deși faptele trebuiau examinate, după părerea lor, mai curând în lumina articolului 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71 decât în raport cu articolul 31.

26 În acest sens, din jurisprudența Curții rezultă că articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71 reglementează dreptul titularilor de pensii la prestații în natură care, având reședința într-un stat membru, solicită instituției competente autorizația de a se deplasa pe teritoriul unui alt stat membru pentru a beneficia acolo de îngrijiri corespunzătoare stării lor, în timp ce articolul 31 al aceluiași regulament reglementează dreptul aceleiași categorii de asigurați sociali la prestații în natură atunci când prestațiile respective devin necesare în cursul unei șederi pe teritoriul unui alt stat membru decât cel de reședință (a se vedea Hotărârea din 31 mai 1979, Pierik, 182/78, Rec., p., 1977, considerentele 6 și 8).

27 De asemenea, trebuie remenționat faptul că, în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 234 CE, bazată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, orice evaluare a faptelor în cauză intră sub incidența competenței instanței naționale (a se vedea, în special, hotărârile din 15 noiembrie 1979, Denkavit Futtermittel, 36/79, Rec., p. 3439, considerentul 12, și din 16 iulie 1998, Dumon și Froment, C-235/95, Rec., p. I-4531, considerentul 25). De asemenea, tot instanța națională, care este sesizată cu privire la litigiu și care trebuie să își asume responsabilitatea hotărârii judecătorești ce urmează a fi pronunțată, este cea care apreciază, în funcție de particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe hotărârea, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, întrucât întrebările adresate privesc interpretarea dreptului comunitar, Curtea este obligată, în principiu, să se pronunțe (a se vedea, în special, Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, C-415/93, Rec., p. I-4921, considerentul 59).

28 Rezultă astfel că doar instanța de trimitere poate să stabilească, în fapt, dacă îngrijirile acordate domnului Ioannidis în Germania au fost programate de către partea în cauză și dacă șederea sa a fost planificată în scopuri medicale, situație în care articolul 22 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 ar fi, după cum prevede considerentul 26 din prezenta hotărâre, singurul aplicabil, cu excepția articolului 31 din regulament.

29 În speța de față, nu rezultă totuși că instanța de trimitere a considerat că îngrijirile spitalicești în cauză fuseseră programate de către partea în cauză și șederea în Germania a acestuia din urmă fuseseră planificată în scopuri medicale. În schimb, această instanță face trimitere, în expunerea faptelor, la existența unor certificate medicale care indică faptul că spitalizarea domnului Ioannidis avusese loc în regim de urgență din cauza unor dureri repetate la nivelul toracelui cauzate de o angină pectorală. În aceste condiții, admisibilitatea primei întrebări, în ceea ce privește interpretarea articolului 31 din

Regulamentul nr. 1408/71, nu trebuie pusă la îndoială și aceasta nu trebuie reformulată astfel încât să vizeze articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71.

Cu privire la domeniul de aplicare a articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71

30 Pentru a da un răspuns întrebării preliminare, trebuie precizat, mai întâi, domeniul de aplicare a articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

31 În acest sens, trebuie menționat, în primul rând, faptul că, spre deosebire de articolul 22 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, care conferă dreptul la prestații în natură lucrătorilor salariați sau celor care desfășoară o activitate independentă „a căror stare necesită îngrijiri imediate pe parcursul unei șederi pe teritoriul unui alt stat membru”, articolul 31 din același regulament, care acordă un drept similar titularilor de pensii sau indemnizații și membrilor familiilor acestora pe parcursul unei șederi într-un alt stat membru decât cel de reședință, nu conține o precizare corespunzătoare privind starea de sănătate a persoanelor respective.

32 În al doilea rând, trebuie menționat faptul că, în cazul în care Curtea a considerat că titularii de pensii sau indemnizații, deși nu exercită o activitate profesională, se află, datorită afilierii la un regim de securitate socială, sub incidența dispozițiilor Regulamentului nr. 1408/71 privind „lucrătorii”, ea a indicat de asemenea că nu este cazul ca aceștia să facă obiectul unor dispoziții specifice stabilite în ceea ce îi privește (hotărârea Pierik, citată anterior, considerentul 4).

33 Subliniind, în această privință, faptul că Regulamentul nr. 1408/71 prevede, la articolele 27-33, dispoziții particulare, exclusiv aplicabile titularilor de pensii sau indemnizații, Curtea a precizat în special că aceste dispoziții reglementează, la articolul 31, dreptul la prestații în natură pentru respectivii asigurați în cazul în care aceste prestații devin necesare pe parcursul unei șederi într-un alt stat membru decât cel de reședință (hotărârea Pierik, citată anterior, considerentele 5 și 6).

34 În aceste condiții, nu se poate pretinde, contrar a ceea ce au sugerat guvernele mai multor state membre, nici că titularii de pensii sau indemnizații care locuiesc într-un alt stat membru decât cel de reședință intră sub incidența articolului 22 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, nici că dispozițiile articolului menționat ar trebui să conducă la interpretarea articolului 31 al aceluiași regulament.

35 În fapt, după cum au subliniat guvernele belgian și finlandez, precum și Comisia, o interpretare în vederea uniformizării regimului instaurat de cele două dispoziții menționate anterior ar ignora atât diferențele textuale prevăzute la considerentul 31 din prezenta hotărâre, cât și faptul că legiuitorul comunitar a considerat ca fiind utilă adoptarea unei dispoziții specifice pentru categoria de asigurați sociali formată din titularii de pensii sau indemnizații și membrii familiilor lor.

36 Din aceleași motive, contrar a ceea ce au susținut guvernele irlandez și olandez, nu trebuie considerat că articolul 22a din Regulamentul nr. 1408/71 are ca efect supunerea titularilor de pensii și indemnizații regimului prevăzut la articolul 22 alineatul (1) litera

(a) din același regulament. Mai mult, o astfel de interpretare nu își găsește temeiul nici în conținutul articolului 22a care conține, după cum reiese și din titlul său, „Reguli specifice pentru anumite categorii de persoane”, nici, după cum a subliniat guvernul finlandez, în considerentele Regulamentului (CE) nr. 3095/95 al Consiliului, din 22 decembrie 1995 de modificare a Regulamentului nr. 1408/71, Regulamentul nr. 574/72, Regulamentul (CEE) nr. 1247/92 de modificare a Regulamentului nr. 1408/71 și Regulamentul (CEE) nr. 1945/93 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1247/92 (JO L 335, p.1), care a introdus articolul 22a în Regulamentul nr. 1408/71.

37 În ceea ce privește argumentul guvernelor irlandez și olandez, potrivit căruia doar o aplicare prin analogie a articolului 22 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 ar garanta egalitatea indispensabilă între asigurații sociali, nu poate fi nici el acceptat.

38 După cum au subliniat atât guvernul elen, în observațiile sale scrise, cât și domnul avocat general la punctul 32 din concluzii, faptul că legiuitorul comunitar nu a înțeles să calculeze regimul aplicat titularilor inactivi de pensii și indemnizații pe baza celui aplicat lucrătorilor salariați sau celor care desfășoară activități independente s-ar putea explica prin dorința de a favoriza o mobilitate efectivă a acestei categorii de asigurați sociali ținând cont de anumite caracteristici specifice lor, printre care o mai mare vulnerabilitate și dependență în materie de sănătate, precum și o disponibilitate care poate permite șederi mai frecvente pe teritoriul celorlalte state membre.

39 Rezultă din cele de mai sus că regimul instituit de articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie diferențiat de cel prevăzut la articolul 22 alineatul (1) litera (a) din același regulament.

40 În special, articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate fi interpretat în sensul că beneficierea de prestații în natură pe care o garantează este rezervată doar titularilor de pensii sau indemnizații a căror stare necesită prestații imediate pe perioada șederii lor într-un alt stat membru, adică nu se poate limita doar la îngrijirile constatate ca fiind imediat necesare din punct de vedere medical (Hotărârea din 2 mai 1996, Paletta, C-206/94, Rec., p. I-2357, considerentul 20) și care nu ar putea fi astfel amânate până la întoarcerea asiguratului în statul de reședință.

41 Mai mult, această dispoziție nu poate fi interpretată ca limitând respectiva beneficiere doar la cazul în care îngrijirile acordate devin necesare din cauza unei afecțiuni subite. În special, circumstanța potrivit căreia îngrijirile impuse de evoluția stării de sănătate a asiguratului social pe perioada șederii sale provizorii într-un alt stat membru sunt eventual legate de o patologie preexistentă și cunoscută a asiguratului cum ar fi o boală cronică nu ar fi suficientă să împiedice partea în cauză să beneficieze de dispozițiile articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

42 De altfel, trebuie subliniat că, în special, spre deosebire de articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71, articolul 31 al aceluiași regulament nu prevede un regim de autorizare în ceea ce privește acordarea de prestații în natură de care să beneficieze titularii de pensii sau indemnizații și membrii familiilor acestora care locuiesc pe teritoriul unui alt stat membru decât cel de reședință.

43 Din cele menționate anterior rezultă că un stat membru nu poate să supună acordarea de prestații în natură pe care le garantează articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 titularilor de pensii care locuiesc într-un alt stat membru decât cel de reședință niciunei proceduri de autorizare oarecare, nici condiției potrivit căreia afecțiunea care necesită îngrijirile să fi apărut în mod subit cu ocazia acestei șederi, făcând îngrijirile menționate imediat necesare.

Cu privire la modalitățile practice de aplicare a articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71

44 După cum rezultă din textul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere se întreabă, în continuare, cu privire la domeniul de aplicare a articolului 31 din Regulamentul nr. 574/72, dispoziție referitoare la aplicarea articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

45 Având în vedere circumstanțele din acțiunea principală, trebuie menționat că această dispoziție prevede în special că, pentru a beneficia de prestații în natură în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71, titularul unei pensii sau indemnizații are obligația să prezinte instituției din locul de ședere un atestat eliberat de instituția de la locul de reședință certificând faptul că are dreptul la prestațiile respective. Aceeași instituție precizează totodată că, în cazul în care partea interesată nu prezintă respectivul atestat, instituția de la locul de ședere trebuie ea însăși să se adreseze instituției de la locul de reședință pentru a-l obține.

46 În cazul de față, rezultă din ordonanța de trimitere că domnului Ioannidis îi fusese eliberat un astfel de atestat, respectiv formularul E 111, înainte de plecarea sa în Germania.

47 Pe de altă parte, după cum a subliniat guvernul irlandez, această ordonanță nu precizează dacă respectivul formular a fost prezentat casei de sănătate germane. Cu toate acestea, trebuie constatat că eventuala neprezentare pe moment a atestatului nu poate avea consecințe determinante. În acest caz, instituția de la locul de ședere are obligația de a se asigura că persoana interesată nu deține un astfel de formular și, dacă nu, de a solicita eliberarea acestuia instituției competente, după cum prevede articolul 31 din Regulamentul nr. 574/72.

48 Cu toate acestea, în cauza din acțiunea principală, casa de asigurări germană a solicitat IKA trimiterea formularului E 112, adică atestatul folosit în cazul unei cereri de autorizare de a se deplasa pe teritoriul unui alt stat membru pentru a primi îngrijiri acolo, conform articolului 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71.

49 Este necesar să se considere că o astfel de atitudine este echivalentă unei refuz de aplicare a articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71, indiferent dacă formularul E 111 a fost sau nu prezentat în mod spontan de către asigurat. Faptul că instituția de la locul de ședere impune prezentarea unui formular E 112 în loc să fie suficient ca asiguratul social să prezinte un formular E 111 sau să se adreseze instituției din locul de reședință pentru a obține acest formular implică în mod necesar faptul că instituția de la locul de

ședere consideră că nu trebuie să ofere prestații în natură persoanei interesate în baza articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

50 Pentru a putea răspunde la întrebarea adresată de instituția de trimitere, trebuie precizat că, în cazul unui astfel de refuz și a unei astfel de cereri din partea instituției de la locul de ședere, instituția competentă de la locul de reședință care a eliberat anterior un formular E 111 asiguratului său nu are dreptul de a constata, după cum se pare că a făcut-o IKA în acțiunea principală, că nu s-au îndeplinit condițiile cerute pentru aplicarea articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

51 În fapt, instituția de la locul de ședere și cea de la locul de reședință își asumă în comun responsabilitatea de a aplica articolele 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72 și trebuie, conform articolelor 10 CE și 84 din Regulamentul nr. 1408/71, să coopereze pentru a asigura aplicarea corectă a dispozițiilor anterior menționate și, prin urmare, respectarea deplină a drepturilor conferite de articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 titularilor de pensii sau indemnizații și membrilor familiilor acestora cu scopul de a facilita libera circulație a acestor asigurați sociali (a se vedea, în același sens, hotărârile din 24 octombrie 1996, Picard, C-335/95, Rec., p. I-5625, considerentul 18, și din 10 februarie 2000, FTS, C-202/97, Rec., p. I-883, considerentele 51 și 56).

52 Rezultă de aici, în special, că, atunci când instituția din locul de reședință este sesizată de către instituția din locul de ședere în vederea eliberării unui formular E 112 în situația în care aceasta a eliberat anterior un formular E 111 asiguratului său, aceasta trebuie să se asigure, dacă este cazul cerând toate precizările utile instituției din locul de ședere, dacă refuzul de a acorda prestațiile în natură în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71 este întemeiat. Dacă instituția de la locul de reședință se convinge că aplicarea articolului 31 și, prin urmare, a articolelor 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și 93 din Regulamentul nr. 574/72 cu privire la rambursarea între instituții era întemeiată, acestea îi revine sarcina de a informa instituția de la locul de ședere. Aceasta din urmă trebuie să reexamineze temeinicia poziției sale și, dacă este cazul, să o modifice.

Cu privire la rambursarea îngrijirilor acordate în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71

53 Având în vedere obiectul acțiunii principale, care se referă la existența unei eventuale obligații de rambursare a costurilor de spitalizare a părții interesate într-un alt stat membru decât cel de reședință, instanța de trimitere se întreabă, în cele din urmă, după cum rezultă din prima întrebare preliminară, asupra domeniului de aplicare a articolelor 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și 93 din Regulamentul nr. 574/72.

54 Trebuie menționat că, în temeiul articolului 36 din Regulamentul nr. 1408/71, prestările în natură acordate de instituția unui stat membru în locul instituției unui alt stat membru fac obiectul unei rambursări integrale, conform modalităților determinate de Regulamentul nr. 574/72, fie prin justificarea cheltuielilor efective, fie pe baza sumelor forfetare, cu excepția cazului în care cele două state membre implicate sau autoritățile competente ale statelor respective au prevăzut alte moduri de rambursare sau au renunțat la orice rambursare între instituții care intră în incidența competenței lor.

55 Asigurând aplicarea acestei dispoziții, articolul 93 din Regulamentul nr. 574/72 prevede, în special, faptul că prestațiile în natură acordate de instituția de la locul de ședere în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71 sunt rambursate acesteia din urmă de către instituția de la locul de reședință a persoanelor interesate și această rambursare se referă, în principiu, la costul efectiv al prestațiilor menționate după cum reiese din contabilitatea instituției de la locul de ședere. În cazul în care această sumă nu reiese din contabilitatea menționată, iar statele membre implicate sau autoritățile competente ale acestora nu au convenit asupra altor modalități de evaluare, rambursarea menționată este efectuată pe baza unei sume forfetare stabilită de către Comisia administrativă a Comunităților Europene pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți.

56 Acestea sunt dispozițiile care trebuie în mod normal aplicate atunci când titularul unei pensii a beneficiat de prestații în natură pe baza articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

57 Cu toate acestea, în cauza din acțiunea principală, după cum s-a subliniat la considerentele 48 și 49 din prezenta hotărâre, casa de sănătate germană a refuzat să îi acorde astfel de prestații în natură domnului Ioannidis, de unde se poate deduce, deși această situație nu reiese în mod expres din termenii ordonanței de trimitere, că persoana interesată a suportat probabil pe cont propriu costul îngrijirilor acordate, a cărui rambursare îi este în prezent refuzat de IKA.

58 Din articolul 34 din Regulamentul nr. 574/72 rezultă că, dacă formalitățile prevăzute la articolul 31 din același regulament nu au putut fi îndeplinite pe durata șederii pe teritoriul statului membru unde sunt acordate îngrijirile, persoana interesată este îndreptățită să ceară instituției de la locul de reședință rambursarea cheltuielilor efectuate în limitele fixate de această dispoziție.

59 Cu toate acestea, trebuie admis, după cum a subliniat pe bună dreptate guvernul elen, în observațiile sale scrise, precum și domnul avocat general la punctul 53 din concluziile sale, că un refuz din partea instituției de la locul de ședere de a aplica articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 și cererea acesteia de eliberare a unui formular E 112 nu trebuie considerate ca fiind o neîndeplinire a unei formalități prevăzute la articolul 31 din Regulamentul nr. 574/72.

60 Cu toate acestea, după cum reiese de la considerentele 50-52 din prezenta hotărâre, în fața unui asemenea refuz și a unei asemenea cereri, îi revine instituției competente din locul de reședință care a eliberat anterior un formular E 111 asiguratului său să contribuie la facilitarea unei aplicări corecte a articolului 31 din Regulamentul nr. 1408/71.

61 Rezultă de aici că, în cazul în care se dovedește că instituția de la locul de ședere a greșit refuzând să dea efect acestei ultime dispoziții, iar instituția de la locul de reședință, după ce a fost anunțată cu privire la acest refuz, nu a contribuit, așa cum este obligată, la facilitarea aplicării corecte a acestei dispoziții, îi revine acesteia din urmă, fără a aduce prejudiciu unei eventuale responsabilități a instituției de la locul de ședere, de a

rambursa direct asiguratului costul îngrijirilor pe care l-a suportat, astfel încât să îi garanteze acestuia un nivel de rambursare echivalent cu cel de care ar fi beneficiat dacă dispozițiile articolului menționat ar fi fost respectate (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 12 iulie 2001, Vanbraekel și alții, C-368/98, Rec., p. I-5363, considerentul 34).

62 De altfel, din moment ce o astfel de rambursare înlocuiește, în asemenea circumstanțe, prestațiile în natură pe care articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 le garantează titularilor de pensii, un stat membru nu poate condiționa rambursarea menționată la o anumită procedură de autorizare, nici la cerința potrivit căreia afecțiunea care a necesitat îngrijirile în cauză să fi apărut în mod subit cu ocazia șederii într-un alt stat membru, făcând acordarea îngrijirilor menționate imediat necesară.

63 Având în vedere considerațiile anterioare, trebuie să se răspundă primei întrebări preliminare după cum urmează:

Articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că beneficierea de prestații în natură garantate de această dispoziție titularilor de pensii care locuiesc într-un alt stat membru decât statul lor de reședință nu este supusă condiției potrivit căreia afecțiunea care a necesitat îngrijirile respective să fi apărut în mod subit cu ocazia unei astfel de șederi, făcând îngrijirile menționate imediat necesare. Această dispoziție se opune prin urmare ca un stat membru să subordoneze beneficiul menționat unei astfel de condiții.

Articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 se opune ca un stat membru să subordoneze beneficierea de prestații în natură garantate de această dispoziție unei anumite proceduri de autorizare.

Acordarea și acoperirea prestațiilor în natură prevăzute la articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie în mod normal să aibă loc în conformitate cu dispozițiile coroborate ale acestui articol și ale articolelor 36 ale aceluiași regulament și ale articolelor 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72.

În cazul în care se dovedește că instituția de la locul de ședere a greșit refuzând să acorde prestațiile în natură prevăzute la articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71, iar instituția de la locul de reședință, după ce a fost anunțată cu privire la acest refuz, nu a contribuit, așa cum este obligată, la facilitarea aplicării corecte a acestei dispoziții, îi revine acestei din urmă instituții, fără a aduce atingere unei eventuale responsabilități a instituției de la locul de ședere, de a rambursa direct asiguratului costul îngrijirilor pe care l-a suportat, astfel încât să îi garanteze acestuia un nivel de rambursare echivalent cu cel de care ar fi beneficiat dacă dispozițiile articolului menționat ar fi fost respectate.

În acest ultim caz, articolele 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și articolele 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72 se opun ca o legislație națională să subordoneze o astfel de rambursare obținerii unei autorizații *a posteriori* care nu este eliberată decât dacă s-a stabilit că afecțiunea care necesită îngrijirile în cauză a apărut în mod subit în perioada șederii, făcând ca îngrijirile menționate să fie imediat necesare.

Cu privire la interpretarea celor de a doua, a treia, a patra și a cincea întrebări preliminare

64 Din textul celor de a doua, a treia, a patra și a cincea întrebări preliminare rezultă că acestea nu au fost adresate decât în situația în care răspunsul la prima întrebare preliminară ar fi fost că articolele 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71 și articolele 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72 nu se opun aplicării unei reglementări precum cea din acțiunea principală. Având în vedere răspunsul dat primei întrebări preliminare, nu este necesar, prin urmare, să fie examinate întrebările menționate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

65 Cheltuielile efectuate de către guvernele elen, belgian, spaniol, irlandez, al Regatului Țărilor de Jos, austriac, finlandez și Guvernul Regatului Unit, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis, prin ordonanța din 31 ianuarie 2000, declară:

1) Articolul 31 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, lucrătorii care desfășoară o activitate independentă și cu familiile acestora care se deplasează în interiorul Comunității, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul (CEE) nr. 2001/83 al Consiliului din 2 iunie 1983, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 3096/95 al Consiliului din 22 decembrie 1995, trebuie interpretat în sensul că beneficierea de prestații în natură garantate de această dispoziție titularilor de pensii care locuiesc într-un alt stat membru decât statul lor de reședință nu este supusă condiției potrivit căreia afecțiunea care a necesitat îngrijirile respective să fi apărut în mod subit cu ocazia unei astfel de șederi, făcând îngrijirile menționate imediat necesare. Această dispoziție se opune, prin urmare, ca un stat membru să subordoneze beneficiul menționat unei astfel de condiții.

2) Articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat de Regulamentul nr. 3096/95, se opune ca un stat membru să subordoneze beneficierea de prestații în natură garantate de această dispoziție unei anumite proceduri de autorizare.

3) Acordarea și rambursarea prestațiilor în natură prevăzute la articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3096/95, trebuie să aibă loc în mod normal în conformitate cu dispozițiile coroborate de la acest articol și de la articolele 36 din regulament și articolele 31 și 93 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a modalităților de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3096/95.

4) În cazul în care se dovedește că instituția din locul de ședere a greșit refuzând să acorde prestații în natură prevăzute la articolul 31 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3096/95, iar instituția din locul de reședință, după ce a fost anunțată cu privire la acest refuz, nu a contribuit, așa cum este obligată, la facilitarea aplicării corecte a acestei dispoziții, îi revine acestei din urmă instituții, fără a aduce prejudiciu unei eventuale responsabilități a instituției din locul de ședere, să ramburseze direct asiguratului costul îngrijirilor pe care l-a suportat, astfel încât să îi garanteze acestuia un nivel de rambursare echivalent cu cel de care ar fi beneficiat dacă dispozițiile articolului menționat ar fi fost respectate.

5) În acest ultim caz, articolele 31 și 36 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 3096/95, și articolele 31 și 93 din Regulamentul nr. 574/72, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 2001/83, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3096/95, se opun ca o legislație națională să subordoneze o astfel de rambursare obținerii unei autorizații *a posteriori* care nu este eliberată decât dacă s-a stabilit că afecțiunea care a necesitat îngrijirile în cauză a apărut în mod subit cu ocazia șederii, făcând ca îngrijirile menționate să fie imediat necesare.

Rodríguez Iglesias	Wathelet	Schintgen
Timmermans	Gulmann	Edward
La Pergola	Jann	Skouris
Macken	Colneric	
von Bahr	Cunha Rodrigues	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 februarie 2003.

Grefier

Președinte

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias